

INFOMAT

MAI 2026

Gerd Faltings mottar Abelprisen for 2026 fra HKH Kronprins Haakon.

Foto: Thomas Brun/Abelprisen

INFOMAT kommer ut med 11 nummer i året og gis ut av Norsk Matematisk Forening. Deadline for neste utgave er alltid den 15. i neste måned. Stoff til INFOMAT sendes til

arnebs at math.uio.no

Foreningen har hjemmeside <http://www.matematikkforeningen.no/>
Ansvarlig redaktør er Arne B. Sletsjøe, Universitetet i Oslo

Matematisk kalender

2026

Juni:

15.-19. *Midnight Sun Summit in Mathematics and Engineering*

<https://uit.no/tavla/artikkel/881164/midnight_sun_summit_in_mathematics_and_engineering_and_engineering>

15.-19. *Sommerskole: Positive Geometry and Scattering Amplitudes*

<<https://www.mn.uio.no/math/english/research/groups/algebra/events/conferences/nordfjordeid-2026/index.html>>

September:

9.-11. *Nasjonalt matematikermøte*

<<https://www.ntnu.no/imf/nmm2026>>

Arrangementer

Midnight Sun Summit in Mathematics and Engineering, Narvik, 15.-19. juni 2026

Registration is now open for the Midnight Sun Summit in Mathematics and Engineering. The summit aims to bring together international experts and young researchers to explore current developments and emerging challenges at the interface of mathematics and engineering, and to foster interdisciplinary exchange and collaboration.

The program features plenary lectures by: S. Bhalla (IIT Delhi), B. Birnir (UCSB), R. Brincker (Brincker Monitoring ApS), A. Buffa (EPFL), H. G. Feichtinger (Vienna), B. Kaltenbacher (Klagenfurt), J.-B. Lasserre (LAAS-CNRS), P.-L. Lions (École Polytechnique & Collège de France), H. Munthe-Kaas (UiT Tromsø & Bergen), A. Piatnitski (UiT Narvik), L. Pick (Charles University), N.

Samko (UiT Narvik), W. Schilders (TU Eindhoven), and A.-K. Tornberg (KTH).

Invited and contributed sessions will span mathematical modelling, scientific computing, statistics, homogenization, optimization and systems theory, smart materials, structural health monitoring, energy systems, industrial applications, sustainable urbanism, and AI/ML in engineering.

Deadlines:

- Abstract submission: 26 January 2026
- Early-bird registration (4 kNOK): 13 April 2026
- Regular registration (5 kNOK): 5 June 2026

Organizers: Rune Dalmo, Lars-Erik Persson, Cordian Riener, Rodolfo Rios-Zertuche, and Harpal Singh.

Further information and registration: mssme.no
Contact: mssme2026@uit.no

Sommerskole: Positive Geometry and Scattering Amplitudes, Sophus Lie Center, Nordfjordeid, 15.-19. juni 2026

The aim of the summer school is to provide an introduction to recent advances in positive geometry. The school is aimed at phd students (as well as advanced master students and early postdocs) with a general background in algebra, and with interests in algebra, geometry or topology. There will be three lecture series and extensive problem sessions.

Lecturers:

- Lara Bossinger (Universidad Nacional Autónoma de Mexico): Positive Grassmannians and Cluster algebras
- Marcus Spradlin and Anastasia Volovich (Brown): Scattering amplitudes and Amplituhedra, mathematical aspects of quantum field theory.
- Simon Telen (MPI Leipzig): Positive geometry and canonical forms

Organizing committee: Gunnar Fløystad (Bergen), Kristian Ranestad (Oslo), Helge Ruddat (UiS)

Sponsors: Mathesis PhD school (<https://staging.lie-stormer.no/mathesis>) University of Oslo, University of Stavanger, UiT The Arctic University of Norway

Registration deadline is May 4th 2026.
For registration and further information check the

web page:

<https://www.mn.uio.no/math/english/research/groups/algebra/events/conferences/nordfjordeid-2026/index.html>

Nasjonalt matematikermøte 2026 Trondheim, 9.-11. september 2026

Nasjonalt matematikermøte arrangeres i Trondheim 9.-11. september, 2026. Møtet er sponset av Trond Mohn Stiftelse (TMS) og Tromsø Forskningsstiftelse (TFS).

Organisasjonskomiteen ønsker alle som er tilknyttet et norsk universitet eller høyskole velkomne til møtet. Den 9. september arrangeres en PhD/Postdoc-dag, og selve møtet arrangeres 10.-11. september. For mer informasjon, inkludert påmelding, viser vi til vår hjemmeside: <https://www.ntnu.no/imf/nmm2026>

Hotellopphold med frokost blir dekket for tilreisende. Vi har også mulighet til å dekke reiseutgifter. Lunsj og konferansemiddag er åpen for alle deltakere.

For spørsmål, tilbakemeldinger eller kommentarer: nmm2026@math.ntnu.no

Mvh. Organisasjonskomiteen NMM2026

Minneord

**Kari Hag,
1941-2026**

Kari ble født på Eidsvoll 4. april 1941 og døde i Trondheim 15. april 2026.

Karis foreldre drev landhandel på Eidsvoll. De oppfordret sin skoleflinke datter til å velge reallinjen ved Eidsvoll Landsgymnas. Her var Kari en av 10 jenter i en klasse på 30. Skolens rektor ble ifølge Kari meget overrasket over at så mange

jenter skulle begynne og spurte bare dem om karakterene fra realskolen. Da alle svarte «M» eller «S», sa rektor: «Jaja, det er jo bra, men bare vent til neste år. Da kommer fysikken!» Så forlot han rommet. Kari glemte det aldri. Hun ble, etter eget utsagn, feminist der og da.

Kari drømte om å bli gymnaslærer og dro etter artium i 1960 til Norges Lærerhøgskole i Trondheim, som senere skulle bli til en del av NTNU. Her møtte hun i 1962 sin fremtidige ektemann Per. Han var foreleser i matematisk systematikk, og Kari var student. De giftet seg i 1963, og var gift i 60 år til Per gikk bort i 2023, nær 90 år gammel.

Etter fullført cand.mag. i 1963 dro Kari videre til Universitetet i Oslo der hun ble cand.real. i 1967. Årene 1968 og 1969 jobbet Kari som vitenskapeelig assistent for Haakon Waadeland. Waadeland oppmuntret Kari til å ta en doktorgrad, noe Kari også gjorde ved Universitetet i Michigan, Ann Arbor i 1972, under veiledning av Fred Gehring. Da Kari disputerte i 1972, ble hun den tredje norske kvinnen med en doktorgrad i matematikk. De to før henne var Elizabeth Stephansen og Karis nære venninne Idun Reiten, i henholdsvis 1902 og 1971. Per var med til USA og tok også sin doktorgrad i Ann Arbor.

Etter tiden i USA vendte Kari og Per tilbake til Trondheim, der begge jobbet som førsteamanuenser i matematikk, Kari ved NTH og Per ved det som senere ble AVH. Kari viste seg å være en gudbenådet underviser, med et glødende engasjement for studentenes ve og vel og for å fornye og forbedre utdanningen. I tillegg engasjerte hun seg sterkt i spørsmål om likestilling. Kari tok initiativ til en rekke jente-arrangementer for kvinnelige studenter og for å overbevise unge kvinner om å velge realfagsstudier. Kari ble professor i 2001, med et særlig ansvar for lærerutdanningen. I 2011 gikk Kari av for oppnådd aldersgrense. Både hun og Per fortsatte som øvingslærere ved instituttet i mange år etter at de ble pensjonister.

Kari mottok flere priser for sitt arbeid. Hun verdsatte særlig høyt prisen fra SINTEF for fremragende undervisning i 1989. Kari hadde da innført en ordning med smågruppeundervisning i matematikk, som var en undervisningsform som spredte seg til de andre fagene på Gløshaugen. I 2000 mottok hun både NTNUs likestillingspris og For-

midlingsprisen ved Fakultet for fysikk, informatikk og matematikk.

Kari var med på å etablere dagens sivilingeniørutdanning i industriell matematikk og senere NTNUs lektorutdanning i realfag. Andre varige spor etter Karis utallige initiativ er Nordre lavblokk (studentarbeidsplasser) og restaureringen av «Kråkeslottet» (gjesteforskerboliger). Kari hadde tunge verv som medlem av Rein-komiteen for NTH-studiet (1982) og Underdal-utvalget (1995) som la premissene for etableringen av NTNU. Hun var i perioden 1990-1992 leder av Norsk matematikkråd. Hun påtok seg en lang rekke andre verv og lederoppgaver lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Karis forskning dreide seg om geometrisk funksjonsteori, og hun hadde flere forskningsopphold i utlandet, blant annet i Ann Arbor, Austin og Helsinki. I 2012 publiserte hun sammen med Fred Gehring boken «The Ubiquitous Quasidisk» AMS-serien Mathematical Surveys and Monographs.

Kari ble i 2018 ridder av St. Olavs orden for sin innsats for undervisning, likestilling og formidling. Med dette ble et ekstraordinært engasjement for NTNU hedret, som omfattet alt fra den enkelte student til de storpolitiske linjer. Karis omsorg for studentene er legendarisk: Linjeforeningen for lektorstudentene i realfag har nedfelt i sine vedtekter at Kari alltid vil være deres høye beskytter. Karis arbeid strakte seg langt utover de formelle verv hun bekledd. Hun var et allestedsnærværende oppkomme av nye ideer og påtok seg ofte rollen som uoffisiell rådgiver for NTNU-ledelsen, som en personifisering av NTNUs verdier «kreativ, konstruktiv, kritisk».

Sviktende helse preget Karis siste år, særlig etter Pers bortgang i 2023. Men 8. mai 2025 lyste opp i en tung tid: Hun var selv til stede da hun ble innlemmet i «Wall of Feminism» i Olavshallen. Der er hun i godt selskap med 85 andre markante kvinner i Trondheims historie.

Kristian Seip,
Marius Thaula

Meninger

Ikke bare regning – vi må tenne en sprakende realfagsgnist!

Ingrid K. Glad, UiO

Aslak B. Buan, NTNU

(Opprinnelig publisert i Khrono, 25. mai 2026)

Abelprisen minner oss om at samfunnet er avhengig av langsiktig kunnskapsutvikling, også når nytten ikke er umiddelbar. Samtidig bidrar prisen til å gjøre matematikken mer synlig og tilgjengelig utenfor universitetene. Politikerne diskuterer nå ny realfagsstrategi for Norge. Dette er nødvendig og etterlengtet. Ut fra det vi vet så langt, ser det ut til at styrking av grunnleggende regneferdigheter skal vektlegges. Barn må lære å regne, forstå tall og mestre matematikk i skolen. Dette er viktig for samfunnet, for demokratiet og for oss alle. Men det er den enkleste delen av oppgaven og er i beste fall et lite bidrag i arbeidet med å gi realfagene det løftet som trengs. Hvilke flere ess er det regjeringen og Kunnskapsdepartementet har i ermet? Skal det satses på realfagsheltene – lærerne, formidlerne, studentene, forskerne og fagmiljøene? De som tenner gnistene hos barn og unge, gnistene vi som samfunn er avhengige av.

Neste uke er det Abeluka, der Abelprisen deles ut og matematikken feires. I august i år er det 25 år siden opprettelsen av prisen ble kunngjort av daværende statsminister Jens Stoltenberg. Ambisjonen var klar: Norge skulle etablere verdens mest prestisjefylte matematikkpris. Dette har man faktisk i stor grad lyktes med – en utrolig prestasjon på så kort tid. Men prisen skulle ikke bare være en elitepris. Det lå fra starten av også en bredere tanke bak satsingen. I statuttene står det at prisen skal bidra til å heve matematikkfagets status i samfunnet og stimulere barn og unge til å bli interessert i matematikk. Her skiller den seg fra andre internasjonale priser. Gjennom årene har prisen bidratt til å bygge opp, videreutvikle eller støtte

et mangfold av aktiviteter og initiativer som når barn, ungdom, lærere og foreldre over hele landet.

Mange elever har oppdaget matematikkleden gjennom Abelkonkurransen i videregående skole eller gjennom lagkonkurransen Unge Abel på ungdomsskolen. For noen få blir dette starten på videre deltakelse i den internasjonale matematikkolympiaden, og kanskje på en karriere som matematiker. For mange gir det opplevelsen av at matematikk kan være kreativitet, samarbeid og mestring – ikke bare terping og testing. Det er viktig at matematikk ikke bare blir regneferdigheter, og ikke bare konkurranse.

Nettstedet Matematikk.org er blitt et viktig inspirasjons- og opplysningscenter for både lærere, elever og foreldre. Vitensentre rundt om i landet har fått støtte til matematikkprosjekter som gjør faget konkret, lekent og tilgjengelig. I tillegg har mange andre aktører fått mulighet til å utvikle små og store prosjekter som skaper nysgjerrighet og engasjement rundt matematikk.

Et fantastisk tiltak som Abelprisen har bidratt til, er Vektorprogrammet, der realfagsstudenter drar ut til skoler som lærerassistenter i matematikkundervisningen. Over 2000 studenter har deltatt så langt. Det er et imponerende antall. De hjelper elever som står fast, avlastar lærerne og fungerer som rollemodeller for barn og unge. Elevene får se at helt vanlige – kanskje til og med litt kule – unge mennesker kan like matematikk og studere realfag. Samtidig har prisen vært med på å løfte fram matematikklærerne – den viktigste ressursen vi har for å skape interesse for realfag.

Arbeidet til LAMIS – Landslaget for matematikk i skolen – har i mange år bidratt til faglig fellesskap, ideutveksling og entusiasme blant lærere over hele landet. Abelprisen finansierer også Holmboeprisen, oppkalt etter Bernt Michael Holmboe, som var lærer ved Christiania katedralskole. Han oppdaget Niels Henrik Abels talent og hjalp ham frem tidlig i hans matematiske karriere. Holmboeprisen deles ut på torsdag til Dag Ivar Furevikstrand, som er lektor ved Dale videregående skole. Han får prisen for smittende engasjement, faglig trygghet og evne til å se og løfte hver enkelt elev.

Men først er det altså selve Abelprisen. Den deles ut på tirsdag av kronprinsen til Gerd Fal-

tings fra Tyskland, som jobber innenfor tallteori. Bidragene hans har løst gamle matematiske gåter og gitt matematikerne helt nye teoretiske verktøy.

Historien har vist mange ganger at ideer som i utgangspunktet er teoretiske og lite tilgjengelige senere blir viktige for samfunnet. Et klassisk eksempel er arbeidet til Niels Henrik Abel selv. Da Abel tidlig på 1800-tallet utviklet ny matematikk om ligninger og algebraiske strukturer, kunne ingen forestille seg at slike ideer en dag skulle bli en del av grunnlaget for moderne datasikkerhet, kryptering og digital signering. I dag er trygg netthandel, BankID og sikker kommunikasjon avhengige av matematikk som lenge ble betraktet som «ren teori». Det var matematikeren Alan Turing som i sin artikkel fra 1950, *Computing Machinery and Intelligence*, lanserte ideen om KI og stilte spørsmålet: «Kan maskiner tenke?»

Abelprisen minner oss om at samfunnet er avhengig av langsiktig kunnskapsutvikling, også når nytten ikke er umiddelbar. Samtidig bidrar prisen til å gjøre matematikken mer synlig og tilgjengelig utenfor universitetene. Ikke for å gjøre alle til matematikere, men for å holde levende en kultur for nysgjerrighet, abstrakt tenkning og kreativ problemløsning. Skal vi lykkes med dette, trenger vi en satsing på realfagsheltene. Det må bli mer attraktivt å utdanne seg til og å bli værende som realfaglærer. Fagmiljøene trenger langsiktighet og ressurser, og nysgjerrighetsdrevet forskning må ikke tape for det som lover raskest gevinst. Formidlingen trenger å løftes. Når den nye realfagsstrategien nå meisles ut, håper vi en slik satsing blir minst like viktig som arbeidet med grunnleggende regneferdigheter.

Stoltenberg-regjeringen tok et krafttak i 2001 da Abelprisen ble opprettet. Nå trenger vi et nytt krafttak for å tenne sprakende realfagsgnister og nysgjerrighet hos de unge.

Abelprisen står klar til å bidra – «ready, willing and Abel».

